

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 480/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej Mgr. Petrom Balážom, advokátom, Volgogradská 10964/19, Martin, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Sžsk 75/2019 z 24. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnutý rozsudok žiada zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania vzniknutých pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka sa správnou žalobou domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne – ústredia, Ul. 29. augusta 8, Bratislava (ďalej len „žalovaná“), č. 25755-3/2018-BA z 23. marca 2018. Predmetným rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie sťažovateľky a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Martin č. 700-2011051917-GC04/17 z 29. septembra 2017, ktorým boli sťažovateľke ako samostatne zárobkovo činnnej osobe (ďalej aj „SZČO“) za príslušné obdobie od marca 2009 do decembra 2010 predpísané poistné na nemocenské poistené, poistenie

na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej sume 3 379,70 eur.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 29 Sa 27/2018 z 9. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) správnu žalobu sťažovateľky ako nedôvodnú zamietol podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“).

3.1. Po citácii relevantných zákonných ustanovení krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že sťažovateľke bola 8. novembra 2005 udelená licencia č. L1A/ZA/0507/05 na výkon samostatnej zdravotníckej práce v povolání lekár, v odbore gynekológie a pôrodnictva, ktorá bola následne 28. februára 2009 zrušená Slovenskou lekárskou komorou. Rozhodnutím č. 11396-1/2016-MT z 29. júna 2016, ktoré sťažovateľka nenapadla žiadnym opravným prostriedkom, Sociálna poisťovňa, pobočka Martin podľa § 178 ods. 1 písm. a) prvého bodu zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodla, že 28. februára 2009 sťažovateľke nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Vzhľadom na to, že konanie, ktoré sa zaoberalo posúdením otázky postavenia sťažovateľky ako SZČO, bolo právoplatne skončené rozhodnutím z 29. júna 2016, správny súd mohol v tomto konaní preskúmať len zákonnosť a postup rozhodnutí žalovanej o predpísaní poistného, a nie posudzovať zákonnosť rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Martin z 29. júna 2016, pretože inak by obchádzal podmienky správneho súdneho prieskumu v zmysle § 7 písm. a) SSP. Keďže sťažovateľka splnila zákonom ustanovené podmienky pre trvanie povinného poistenia, t. j. mala právne postavenie SZČO na účely sociálneho poistenia a zároveň jej príjem zo samotnej zárobkovej činnosti v období rokov 2007 až 2009 presiahol zákonom ustanovenú hranicu príjmu zo samostatnej zárobkovej činnosti, bola povinná platiť a odvádzať poistné a príspevky v lehote splatnosti v správnej výške a spôsobom ustanoveným zákonom. Krajský súd sa zároveň stotožnil aj s výpočtom predpísaného poistného na nemocenské poistenie, starobné poistenie a príspevkov a poistného do rezervného fondu solidarity.

4. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol podľa § 461 SSP a účastníkom náhradu trov kasačného konania nepriznal.

4.1. Najvyšší súd sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že predmetom konania mohlo byť len preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej a prvostupňového orgánu o predpísaní poistného, a nie rozhodnutie o zániku povinného poistenia sťažovateľky, pretože táto otázka už bola právoplatne vyriešená rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Martin č. 11396-1/2016-MT z 29. júna 2016, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím žalovanej č. 22578-3/2017-BA s právoplatnosťou 23. mája 2017. Vzhľadom na to, že sťažovateľka správnu žalobu v predmetnom konaní nepodala, pripravila sa sama o možnosť súdneho prieskumu rozhodnutia o zániku poistenia. Na podporu svojho právneho záveru najvyšší súd poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso 23/2013. Napriek tomu, že krajský súd mylne a v rozpore s obsahom administratívneho spisu uviedol, že sťažovateľka opravný prostriedok proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočky Martin z 29. júna 2016 nepodala, uvedené nemalo podľa názoru najvyššieho súdu vplyv na výsledok konania. Nad rámec najvyšší súd poukázal na rozhodnutie veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu č. k. 1 Vs 3/2019 z 24. novembra 2020, ktoré sa zaoberalo otázkou, či licencia typu L1A vydaná lekárovi na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych

pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“) má charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení. Kasačný súd považoval právne závery prijaté v danom rozhodnutí veľkého senátu za záväzné v zmysle § 466 ods. 3 SSP a dodal, že predchádzajúce rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu (uznesenie č. k. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019), na ktoré sťažovateľka poukazovala a podľa ktorého licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe nie je povolením v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, tak bolo prelomené.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že:

a) najvyšší súd (a rovnako aj krajský súd) odignorovali zjavnú nesprávnosť rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Martin z 29. júna 2016 o zániku povinného poistenia, ktoré síce nadobudlo právoplatnosť, avšak v zmysle § 194 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 25 SSP boli konajúce súdy oprávnené odchyliť sa od tohto právoplatného rozhodnutia a predbežnú otázku existencie poistného vzťahu si posúdiť aj inak. Najvyšší súd (ani krajský súd) však takto nepostupoval a svoje rozhodnutie zmätočne odôvodnil argumentáciou nezodpovedajúcou § 194 ods. 2 CSP. Zjavnú nesprávnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy o trvaní povinného poistenia pritom potvrdzovalo aj rozhodnutie veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019;

b) najvyšší súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkou týkajúcou sa nesprávne určenej výšky predpísaného poistného. Sťažovateľka pritom v kasačnej sťažnosti (rovnako ako v správnej žalobe) namietala, že z licencie L1A žiadny príjem nedosiahla. Okrem neexistencie takého oprávnenia, ktoré by spolu s inými skutočnosťami zakladalo povinnosť platiť poistné, sťažovateľka tvrdila, že poistné jej bolo predpísané z úplne iného základu, t. j. z príjmu, ktorý dosiahla z výkonu inej činnosti ako tej, ktorej dôsledkom bolo podľa orgánu verejnej správy trvanie poistného vzťahu. Týmto došlo k zásahu do základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože pohľadávka orgánu verejnej správy bola následne uspokojená prikázaním z účtu sťažovateľky vedeného v banke;

c) v danom prípade neboli podľa sťažovateľky splnené zákonné predpoklady na predpísanie poistného, pretože (po prvé) držba licencie L1A sama osebe nie je výkonom zárobkovej činnosti, a tak nemôže spôsobiť vznik poistného vzťahu a (po druhé) činnosť na základe licencie L1A sťažovateľka nikdy nevykonávala, nedosahovala z nej žiadny príjem, čo je základný predpoklad na vznik odvodovej povinnosti podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení;

d) najvyšší súd v napadnutom rozsudku neuviedol, z akého dôvodu sa priklonil k neskoršiemu rozhodnutiu veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 3/2019 a prečo právne závery tam vyslovené považoval za správne. Podrobnejšie zdôvodnenie sa podľa sťažovateľky vyžadovalo o to viac, že k problematike licencií L1A lekárov a s tým spojenou odvodovou povinnosťou do systému sociálneho poistenia existujú v súčasnosti dve protichodné rozhodnutia veľkého senátu, čo vedie k právnej neistote účastníkov. Najvyšší súd pritom len v rozsahu jednej vety konštatoval, že rozhodnutím veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 3/2019 bolo prelomené jeho

predchádzajúce rozhodnutie sp. zn. 1 Vs 1/2019, avšak explicitne neuviedol, že sa s právnym názorom vysloveným v novšom rozhodnutí veľkého senátu stotožňuje, ale iba to, že je pre neho v zmysle § 466 ods. 3 SSP záväzný. Najvyšší súd tak rezignoval na povinnosť náležite svoje rozhodnutie odôvodniť, čo má za následok jeho arbitrárnosť;

e) ak sa najvyšší súd mienil odchyliť od rozhodnutia veľkého senátu sp. zn. 1 Vs 1/2019, bolo jeho povinnosťou vec postúpiť veľkému senátu, a ak tak neučinil, porušil tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bola kasačná sťažnosť sťažovateľky zamietnutá.

7. Ústavný súd považuje v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

8. Vzhľadom na to, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bol vydaný v rámci správneho súdnictva, ústavný súd akcentuje potrebu zohľadňovať jeho špecifiká. Správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách a len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (III. ÚS 502/2015, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 48/2019).

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie:

9. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu patrí do obsahu práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy), ako aj práva na spravodlivý súdny proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Ustanovenie čl. 46

ods. 2 ústavy predstavuje *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu ustanoveniu čl. 46 ods. 1 ústavy, pričom aj v prípadoch, keď právo na prístup k súdu má svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je súd konajúci vo veci viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy. Článkom 46 ods. 2 ústavy je pritom garantované ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájitelným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

10. Uvedené východiská bol povinný dodržať pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľky aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či ústavná sťažnosť je alebo nie je opodstatnená.

11. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a zároveň v kontexte s rozhodnutiami orgánov verejnej správy, ktoré mu predchádzali.

12. Zo sťažnostnej argumentácie zhrnutej v bode 5 tohto uznesenia je možné vyabstrahovať tri zásadné námietky sťažovateľky atakujúce napadnutý rozsudok najvyššieho súdu.

13. Podstata prvej námietky spočíva v tvrdení sťažovateľky, že najvyšší súd (a rovnako aj krajský súd) mal v jej prípade aplikovať § 194 CSP v spojení s § 25 SSP a otázku trvania (zániku) povinného poistenia (podľa názoru sťažovateľky) nesprávne vyriešenú právoplatným rozhodnutím žalovanej (sp. zn. 22578-3/2017-BA) boli oprávnené posúdiť aj inak, a teda takým rozhodnutím orgánu verejnej správy neboli konajúce správne súdy viazané.

13.1. Ústavný súd vo vzťahu k tejto námietke v prvom rade zdôrazňuje, že Správny súdny poriadok obsahuje v § 132 samostatnú úpravu tzv. prejudicialných otázok, preto nebolo potrebné, aby sa sťažovateľka dožadovala subsidiárneho použitia (síce totožného) § 194 CSP v spojení s § 25 SSP, na čo bola upozornená aj krajským súdom (bod 22 rozsudku krajského súdu).

13.2. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku (zhodne s krajským súdom) v tejto súvislosti uviedol, že právne postavenie sťažovateľky ako SZČO na účely sociálneho poistenia bolo vecou samostatného konania, pričom rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Martin č. k. 11396-1/2016-MT z 29. júna 2016 v spojení s rozhodnutím žalovanej č. 22578-3/2017-BA bolo určené, že sťažovateľke nezaniklo nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie 28. februára 2009. Tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 23. mája 2017, pričom sťažovateľka správnu žalobu o preskúmanie ich zákonnosti nepodala. Vzhľadom na to, že otázka zániku povinného poistenia bola právoplatne vyriešená iným rozhodnutím žalovanej, najvyšší súd skonštatoval správnosť právneho názoru krajského súdu, podľa ktorého mohol správny súd v prípade sťažovateľky preskúmať len zákonnosť rozhodnutia žalovanej o predpísaní poistného a nemohol sa opätovne zaoberať posúdením zániku statusu sťažovateľky ako SZČO na účely sociálneho poistenia (body 11 až 13 napadnutého rozsudku). Predmetný právny názor najvyššieho súdu považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľný a nevidí žiaden ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby ho prehodnocoval a následne podroboval ústavnoprávnej korekcii (obdobne III. ÚS 118/2012, IV. ÚS 354/2021).

13.3. K tomu je potrebné uviesť, že právoplatnosť rozhodnutia Sociálnej poisťovne o otázke zániku povinného poistenia, ktorým bol upravený status sťažovateľky na účely sociálneho poistenia, vylučuje zo svojej právnej podstaty (ktorej bazálnym atribútom je nezmeniteľnosť) nové rozhodovanie v predmetnej veci, pokiaľ nedôjde k zrušeniu dotknutého právoplatného rozhodnutia zákonom predpísaným spôsobom (*res iudicata*). Sociálna poisťovňa tak musí v nadväzujúcom konaní z takéhoto právoplatného rozhodnutia vychádzať. Najvyšší súd pritom v napadnutom rozsudku správne konštatoval, že ak sťažovateľka považovala tieto rozhodnutia za nezákonné, mala možnosť podať správnu žalobu o preskúmanie ich zákonnosti, čo však neučinila.

13.4. Krajský súd a rovnako aj najvyšší súd v napadnutom rozsudku pritom na rozhodnutie týkajúce sa zániku povinného poistenia sťažovateľky vydané kompetentným orgánom verejnej správy, ktoré nebolo predmetom daného súdneho prieskumu, v zmysle § 132 SSP prihliadali a vychádzali z takto určenej doby povinného poistenia sťažovateľky, ktorá odôvodňovala záver o porušení jej odvodovej povinnosti a dôvodnosti predpísaného dlžného poistného. Ak konajúce správne súdy neposúdili právoplatne vyriešenú otázku zániku povinného poistenia inak ako orgány verejnej správy, a to v súlade s predstavami sťažovateľky, nemožno to hodnotiť ako zásah do jej označených práv.

14. Druhá sťažnostná námietka sa týka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, čo podľa sťažovateľky spôsobuje jeho arbitrárnosť. V konkrétnej sťažovateľka najvyššiemu súdu vytýka, že napriek dvom existujúcim protichodným rozhodnutiam veľkého senátu správneho kolégia, absentujú v napadnutom rozsudku dôvody, pre ktoré sa najvyšší súd priklonil k novšiemu rozhodnutiu veľkého senátu č. k. 1 Vs 3/2019 z 24. novembra 2020 a závery tam uvedené považoval za správne.

14.1. Po náležitom oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku a kasačnej sťažnosti pripojenej k ústavnej sťažnosti sa ústavný súd presvedčil, že najvyšší súd dostatočne a zrozumiteľne reagoval na všetky pre vec podstatné námietky sťažovateľky uplatnené v jej kasačnej sťažnosti. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku v prvom rade zdôraznil, že argumenty prezentované sťažovateľkou v správnej žalobe smerovali iba proti rozhodnutiu žalovanej o zániku (trvaní) poistenia, ktoré však v predmetnom konaní nemohol preskúmať, keďže dané konanie bolo právoplatne skončené. Súčasne poukázal na skutočnosť, že otázka, či licencia typu L1A vydaná lekárovi na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z. má charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, bola opätovne posúdená veľkým senátom najvyššieho súdu, ktorý dospel k záveru o potrebe odchyliť sa od svojho prechádzajúceho rozhodnutia sp. zn. 1 Vs 1/2019. Najvyšší súd teda jasne vysvetlil, že právne názory prijaté v uznesení č. k. 1 Vs 1/2019 z 30. apríla 2019 boli prekonané rozsudkom veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 3/2019, ktorým bol preto najvyšší súd pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľky viazaný (§ 466 ods. 3 SSP). Nebolo preto potrebné, aby najvyšší súd v odôvodnení namietaného rozsudku osobitne vysvetľoval dôvody, pre ktoré považoval závery prijaté v rozhodnutí sp. zn. 1 Vs 3/2019 za správne či presvedčivé.

14.2. Sťažovateľka súčasne namietala, že najvyšší súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal ani s jej námietkou týkajúcou sa nesprávne určenej výšky predpísaného poistného, pretože príjmy z podnikania, na základe ktorých bola určená dlžná suma poistného, neboli príjmami pochádzajúcimi z licencie typu L1A. Ani túto námietku sťažovateľky nepovažuje ústavný súd za opodstatnenú. Najvyšší súd totiž, citujúc relevantnú stať z rozsudku veľkého senátu

sp. zn. I Vs 3/2019, ktorá sa týkala povinnosti žalovanej skúmať pôvod príjmu z podnikania sťažovateľky, náležite zodpovedal aj túto námietku sťažovateľky (bod 14 napadnutého rozsudku).

14.3. K tomu už len ústavný súd dodáva, že požiadavka právnej istoty automaticky neznamená, že judikatúra najvyššieho súdu je bez akéhokoľvek vývoja, pričom nie je vylúčené, aby aj pri nezmenenej právnej úprave (prípadne s ohľadom na nové právne náhľady samotného najvyššieho súdu) bola nielen doplňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená. Zároveň je však nevyhnutné doplniť, že zmena rozhodovacej súdnej praxe, osobitne ak ide o prax najvyššej súdnej inštalácie povolanej k vytváraniu i k zjednocovaniu judikatúry nižších súdov (vrátane nižších správnych súdov), je však javom vo svojej podstate nežiaducim, lebo takouto zmenou je zjavne narušený jeden z princípov demokratického právneho štátu, a to princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodovania (pozri s. *Baricová, J., Fečík, M., Števec, M., Filová, A. a kol.* Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 189).

15. Obsahom tretej sťažostnej námietky je tvrdenie sťažovateľky, že najvyšší súd porušil jej základné právo na súdnu ochranu, keď vec nepostúpil veľkému senátu na zaujatie stanoviska a rozhodnutie v zmysle § 22 ods. 1 písm. a) SSP, keďže sa mienil odchyliť od rozhodnutia veľkého senátu správneho kolégia č. k. I Vs 1/2019 z 30. apríla 2019.

15.1. Vo vzťahu k predmetnej námietke sťažovateľky je potrebné uviesť, že hoci Správny súdny poriadok v účinnom znení nezakotvuje výslovne povinnosť postúpiť vec veľkému senátu správneho kolégia najvyššieho súdu (ako je to v Civilnom sporovom poriadku, v ktorom je táto povinnosť explicitne vyjadrená v znení § 48 ods. 1 prvej vety) v prípade, ak sa konajúci senát mieni odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe. Napriek tomu ústavný súd zastáva názor, že s prihliadnutím na zmysel a účel § 22 ods. 1 v spojení s § 466 SSP je nesporné, že ani v správnom súdnom konaní predloženie veci na rozhodnutie veľkému senátu najvyššieho súdu nezávisí od voľnej úvahy trojčlenného senátu správneho kolégia najvyššieho súdu, t. j. že za splnenia všetkých zákonných predpokladov možno z právnej úpravy aj vo veciach patriacich do sféry správneho súdnictva vyvodit' povinnosť senátu najvyššieho súdu predložiť vec veľkému senátu. Prípadné nepostúpenie veci veľkému senátu je pritom v zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 127/2019, IV. ÚS 494/2018) primárne spôsobilé vyvolať neprípustný zásah do základného práva účastníka konania na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (ktorého porušenie však sťažovateľka nenamietala, pozn.), no zároveň predstavuje aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože rozhodovanie v zákonom stanovenej formácii najvyššieho súdu nepochybne patrí do rozsahu tohto základného práva (m. m. III. ÚS 46/2020, II. ÚS 332/2018). V prípade sťažovateľky však o takýto prípad nešlo.

15.2. Podľa názoru ústavného súdu je totiž nevyhnutné vždy posudzovať prípadný vznik judikatúrneho odklonu aj v časových súvislostiach. Skoršie právne názory najvyššieho súdu, ktorých sa sťažovateľka dovoľáva, obsiahnuté v uznesení veľkého senátu správneho kolégia č. k. I Vs 1/2019 z 30. apríla 2019 boli v čase, keď najvyšší súd rozhodoval o kasačnej sťažnosti sťažovateľky, už prekonané existujúcou neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu uvedenou aj v odôvodnení namietaného rozsudku, a to rozhodnutím veľkého senátu správneho kolégia č. k. I Vs 3/2019 z 24. novembra 2020. Od tejto v tom čase už aktuálnej judikatúry sa konajúci senát najvyššieho súdu, ako to napokon vyplýva aj z odôvodnenia jeho rozsudku, nemienil pri svojom rozhodovaní odchyliť a rozhodol v súlade s ňou. Z uvedeného dôvodu preto vo veci sťažovateľky neexistovala povinnosť najvyššieho súdu postúpiť túto vec veľkému senátu, tak ako

sa sťažovateľka mylne domnieva, keďže v danom prípade nebol splnený predpoklad na takýto postup najvyššieho súdu, a to existencia zamýšľaného odklonu od aktuálnej judikatúry. Ako už bolo uvedené, najvyšší súd rozhodol v súlade s rozsudkom veľkého senátu správneho kolégia sp. zn. 1 Vs 3/2019, ktorým došlo k prekonaniu a odchýleniu sa od právnych záverov vyslovených v jeho skoršom rozhodnutí a ktorým tak bol najvyšší súd pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľky viazaný (§ 466 ods. 3 SSP). Na základe uvedeného nemožno v tomto smere ani len uvažovať o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu.

15.3. Ústavný súd súčasne dodáva, že rozsudok veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu č. k. 1 Vs 3/2019 z 24. novembra 2020, na ktorý odkázal aj najvyšší súd v napadnutom rozsudku, bol predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu, pričom ústavná sťažnosť smerujúca proti danému rozhodnutiu bola vyhodnotená ako zjavne neopodstatnená (IV. ÚS 610/2021).

16. Vzhľadom na to, že v danom prípade neboli zistené žiadne ústavnoprávne nedostatky napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pričom nič neindikuje, že v ústavnoprávnej rovine došlo k zásahu do práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom práva spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a ústavne udržateľné. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od pre ňu negatívneho konečného rozhodnutia najvyššieho súdu v jej právnej veci.

19. O prípadnom porušení týchto práv po by však bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov garantovaných čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

20. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, nemohlo tak dôjsť ani k porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Z tohto dôvodu ústavný súd aj v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

22. Vzhľadom na prechod výkonu súdnictva od 1. augustu 2021 z najvyššieho súdu na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu (§ 101e zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ústavný súd doručoval predmetné uznesenie aj najvyššiemu správne mu súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu